

Stora stygga räven

En filmhandledning från Svenska Filminstitutet

Bild: Folkets Bio

Rek för fk - åk 2

Stora stygga räven består av tre berättelser i en ramberättelse. Djuren på bondgården uppför tre små pjäser på en liten teaterscen, med oss som publik. Med en stor portion humor och hejdlös fantasi berättas om livet på gården och några äventyr utanför den. Ett gemensamt tema är konsten att samarbeta, trots och tack vare olikheter.

I den första pjäsen dimper en baby ner från himlen och gårdens djur får ta över storkens uppgift att förena barnet med dess tilltänkta föräldrar. I den andra blir en räv ofrivilligt förälder till nykläckta kycklingar. Den sista pjäsen är en betraktelse kring julen; finns jultomten på riktigt? Här dyker han upp i egen hög person, och våra vänner räddar både honom och julen.

Åldersrekommendation

Från 6 år. *Stora stygga räven* är barntillåten, men rekommenderas från förskoleklass och uppåt. Animationer som denna, med sitt tydliga och överdrivna rörelsemönster och kroppsspråk gör det lätt att följa med i handlingen, även för de som har annan språkbakgrund. Filmen passar alla åldrar, men för att förstå handlingen i *Stora stygga räven* bör man ha nått skolåldern.

Före och efter filmvisningen

Läs serieboken *Stora stygga räven* av Benjamin Renner. Fundera på hur bok och film skiljer sig åt. Vad finns i boken som inte finns med i filmen, och vad kan filmmediet erbjuda som inte boken kan?

Filmen och läroplanen

I läroplanens syfte och centrala innehåll för förskolan (Lgr11) ska undervisningen främja elevernas fantasi, inlevelse och förmåga att lära tillsammans med andra, bland annat genom estetiska uttrycksformer samt med utforskande och praktiska arbetssätt. Här passar *Stora stygga räven* utmärkt och kan även fungera som inspirationskälla till att arbeta vidare med eget skapande och prova på att göra egna animationer. Enligt läroplanen ska eleverna utveckla sin förmåga att skapa och uttrycka sig genom olika estetiska uttrycksformer och få med sig digitala verktyg för framställning av olika estetiska uttryck.

För årskurs 1 till 3 är passar filmen bra att arbeta vidare med i ämnena svenska och biologi. I enlighet med kursplanen i svenska ska eleverna få kunskap om text som kombinerar ord och bild samt som till exempel film. I efterföljande samtal kan eleverna utveckla sin förmåga att samtala om innehåll och budskap. *Stora stygga räven* kan även ge en ingång till att arbeta vidare med fabler, sagor och myter.

I biologi för årskurs 1 till 3 ska eleverna, enligt läroplanen, få kunskap om ”berättelser om äldre tiders naturvetenskap och om olika kulturens strävan att förstå och förklara fenomen i naturen”. Det kan bland annat appliceras i ett vidarearbete om berättelsen om babyleveransen.

Filmens handling

Ramhandlingen – på teatern

Bakom ridån hörs röster och ljudet av en hammare. Skådespelarna är inte riktigt klara med förberedelserna och blir förskräckta över att publiken, det vill säga vi, redan är på plats. Ridån går till slut upp och Räv som är konferencier presenterar kvällens tre pjäser. När vi sett dem och ridån går ner en sista gång gör ytterligare en aktör entré för den som har tålamod att sitta kvar under eftertexterna.

Babyleveransen

Det är morgon på bondgården. Grisen presenterar sig och visar sina älskade grönsaksodlingar. Ankan och Kaninen dyker upp, något som grisen inte uppskattar. De två vännerna vill hjälpa till men lyckas ställa till med stor skada i odlingarna. En baby faller plötsligt ned från ett träd. Storken kommer ramlande efter och påstår att han skadat sig och blivit oförmögen att leverera babyn till föräldrarna. Ankan och Kaninen lovar att göra det i hans ställe, något som Grisen motsätter sig. Deras första idé är att skicka iväg barnet med katapult, vilket Grisen lyckas förhindra. Nästa idé är att gå hela vägen till Avignon där föräldrarna bor. Ankan letar upp en tvivelaktig vägvisare: Vargen. I sista stund undgår djur och baby att bli uppätta genom att fly upp på ett lastbilsflak. Efter en vansinnesfärd som slutar i sjön, beslutar vännerna att vända sig till människorna för att be om hjälp. I samma stund dyker två hotfulla jägare upp. De är på jakt efter ett spökdjur på rymmen. Spökdjuret kommer från Kina, och Kaninen överraskar alla med att både förstå och tala mandarin. Han lovar att hjälpa Spökdjuret hem genom att skicka honom per post. Grisen inser att babyn också skulle kunna komma hem på samma sätt. Men försändelserna blir förväxlade och djurens äventyr fortsätter på ett flygplan med destination Kina. Kaninen och Ankan lyckas vända planet, och efter en ofrivillig fallskärmsfärd dimper alla ner på (nästan) rätt adress i Avignon. Barnet hittar hem till slut, och djuren återvänder till gården. Men där sitter den lata Storken och skryter om hur han lurat vännerna. Den annars så väluppfostrade Grisen ordnar en snygg sorti åt honom – per katapult.

Bild: Folkets Bio

Bild: Folkets Bio

Den stora stygga räven

Räven smyger genom skogen, på väg mot bondgården. Vi förstår snart att det här inte är första gången han hälsar på där och misslyckas med sitt uppsåt; att fånga en höna. Tillbaka i skogen berättar Räven för Vargen att han inte klarar av det en Stor Stygg Räv borde kunna, trots att han har gått i Vargens skola. Räven inser dock att det är lättare att stjäla ägg än hönor. När äggen kläckts och kycklingarna vuxit till sig kommer de ju att bli ett skrovsmål. Men när kycklingarna ser dagens ljus tror de att den ruvande Räven är deras mamma, och att de själva är rävar. Planen att äta upp kycklingarna kommer av sig. Räven växer in i mammarollen, och håller kycklingarna borta från Vargen. De nästlar sig in på bondgården. Räven som klätt ut sig till höna avslöjas och ställs till svars av Hönan, kycklingarnas biologiska mor. Under tiden rymmer kycklingarna tillbaka till skogen för att träffa Vargen som i deras ögon är en beundransvärd tuffing. Men Räven uppådar allt sitt mod och ger sig på Vargen som hotar hans barn. Till undsättning kommer också alla gårdens hönor. Räven och Hönan kommer överens om att ta hand om kycklingarna tillsammans, och Räven lär hönorna allt om hur man försvarar sig mot Stora Stygga Rävar.

Rädda julen!

Julen har kommit till gården. Husen pyntas. Grisen hänger upp en deko-rationstomte som ser ut att klättra på fasaden. När den faller till marken tror Kaninen och Ankan att de dödat självaste Tomten. Eftersom de just har föresatt sig att bli mer ansvarsfulla, lovar de nu att ta jultomtens plats och se till att alla barn får sina julklappar i tid. De gör upp en färdplan, hittar rätt utstyrsel och bygger en släde av Grisens gräsklippa-re. Ekipaget löper amok mot staden. Där blir de rätt omgående av med gräsklipparen och infångade av hundfångaren. Instängda på hundgår-den, bland byrackorna, ser de ut att ligga riktigt illa till. Men också stygga hundar kan bevekas av julens budskap. Grisen lyckas (om än ofrivilligt) öppna grinden, och alla hjälps nu åt att samla ihop julklappar lite varstans längs gatan, i den shoppingvagn som får agera släde. Så flyger den överlastade släden, med Ankan som jultomte, Kaninen som tomtensse och Grisen som ren, över staden tills den kraschlandar på ett tak. Efter ett litet äventyr hos en julfirande barnfamilj är de tillbaka på taket. Där får de syn på en hängande deko-rationstomte. I närheten står en släde förspänd med renar, lastad med julklappar. Då förstår de (och vi) att det faktiskt är Den Riktiga Tomten som svävar i livsfara, denna gång! Kaninen lyckas hjälpa tomten ner. ”Ni räddade inte bara mig, ni räddade julen!” säger Tomten, och som tack för hjälpen får vännerna lift hem till gården igen, där alla får rikligt med julklappar.

Olikheter berikar

Grisen planerar och vill ha fullständig koll. Ankan och Kaninen tar saker mer som de kommer och löser saker vartefter, vilket ibland slutar i katastrof men ibland faktiskt visar sig vara genialiskt. Olikheter behövs, och när man samarbetar går det mesta att lösa.

- Ge exempel på hur Grisen, Ankan och Kaninen tänkte och handlade helt olika, men hur de tillsammans kunde lösa svåra problem!

Vad är en familj?

I slutet av Den Stora Stygga Räven-pjäsen ropar kycklingarna ”Mam-mor!” till Räven och Hönan.

- Samtala om vad som är en familj. Hur ska en familj se ut för att fungera?
- Kan man ha två mammor? Kan kycklingar uppfostras av en räv? Vad är det viktigaste med en familj, egentligen?

Lek med stereotyper

Att förmänskliga djur är ett gammalt berättargrepp. Sagor, filmer och leksaker handlar ofta om djur med mänskliga drag. Dessutom ger vi djuren vissa bestämda roller; flitig som en myra, arg som ett bi, listig som en räv, feg som en kyckling, farlig som en varg. I *Stora stygga räven* ställs några av dessa stereotyper på ända, med en klandrig räv och några riktigt stöddiga kycklingar. Jämför med berättelser om människor och de stereotyper vi gärna använder. Kan vi ställa våra förutfattade meningar på ända?

- Kan farmor med rollatorn bli superhjälte? Kan hockeystjärnan samla på regnbågsfärgade enhörningar? Gör egna berättelser om människor eller djur, där de visar sig vara något helt annat än vi först trodde!
- Har ni träffat människor som inte var som ni först trodde? Berätta!
- Läs böckerna/se filmerna *Den höjdrädda örnen Örjan* av Lars Kling-ting och *Lilla spöket Laban* av Inger och Lasse Sandberg, där varken örnen eller spöket agerar som förväntat.

Bild: Folkets Bio

Se, jämför och testa

Se även filmen *Victor och Josefine* från 2012, av samma filmskapare som *Stora stygga räven*. Den handlar om den oväntade vänskapen mellan en björn och en mus. Baserad på bilderböckerna av Gabrielle Vincent.

- Känner ni igen animationsstilen? Vad är det som gör att vi ser att det är samma team bakom båda filmerna? Finns det scener, miljöer eller skämt som påminner om varandra?

Den fantastiska räven är en amerikansk Stop Motion-animerad film från 2009, i regi av Wes Anderson. Den bygger på Roald Dahls bok med samma namn.

- Se *Stora stygga räven* och *Den fantastiska räven* och jämför deras konstnärliga uttryck och animationsstilar. Prova att göra egna små filmer i Stop Motion-teknik.

Tips på fördjupning

Räven

Läs mer om räven, se filmklipp och hör hur den låter här:

<https://svenska.yle.fi/artikel/2016/01/19/raven-ett-anpassningsbart-rovdjur>

Historien om jultomten

Myterna kring jultomten intressant mix av olika influenser från olika länder.

Läs mera här:

<https://www.nordiskamuseet.se/blogg/vem-ar-jultomten-egentligen>

Varför kommer storken med barnen?

Myten om storken som barnleverantör kan man läsa mer om i tidskriften *Världens Historia* från 2010. Där står bland annat: ”Myten blev vanlig i Västeuropa under 1800-talet när storken var en symbol för lycka och välstånd. Fågeln var också tillräckligt stor för att kunna bära ett spädbarn i näbben. Tidsandan tillät inte att föräldrar talade om sex och fortplantning med barnen och då tog man till historien om storken. Det var lätt att förklara för de frågvisa barnen att det var storken som kom flygande med de nyfödda bebisarna”.

Hur görs bebisar?

Läs exempelvis *Hur görs bebisar?* (Cory Silverberg, Olika förlag, 2014)

Produktionsuppgifter

Frankrike/Belgien 2017

Originaltitel: Le grand méchant renard et autres contes...

Svensk premiär 2018-12-14

Regi: Benjamin Renner, Patrick Imbert

Producenter: Didier Brunner, Damien Brunner, Vincent Tavier

Musik: Robert Marcel Lepage

Svenska röster:

Räven - Anton Lundqvist

Ankan - Jesper Adefelt

Kaninen - Olle Sarri

Henrik Ståhl/Grisen

Shebly Niavarani/Hunden

Lars Bethke/Vargen

Charlott Strandberg/Hönan

Tekniska uppgifter:

Speltid: 83 minuter

Censur: Barntillåten

Distribution: Folkets Bio, info@folketsbio.se

Redaktion

Text: Nina Nykvist

Redaktör: Anna Håkansson

Svenska Filminstitutet, mars 2019

Kontakt

filmiskolan@filminstitutet.se

<http://www.filminstitutet.se/filmpedagogik>

Observera

Filminstitutet kan inte garantera att filmen finns i distribution sedan den har slutat visas på ordinarie biografrepertoar. Här kan ni lära er mer om hur en hittar och bokar film för visningar i lärande sammanhang.